

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Milana Procházky a soudců Mgr. Karla Černína, Ph.D., a JUDr. Ing. Venduly Sochorové ve věci

žalobce: **BOHEMIA ENERGY entity s. r. o.**, IČ: 27386732
sídlem Na Poříčí 1046, Praha 1

proti
žalovanému: **Energetický regulační úřad**
sídlem Masarykovo náměstí 5, Jihlava

za účasti: **E. J.**

o žalobě proti rozhodnutí Rady žalovaného ze dne 7. 5. 2019, čj. 00352-23/2018-ERU

takto:

- I. Rozhodnutí Rady Energetického regulačního úřadu ze dne 7. 5. 2019, čj. 00352-23/2018-ERU je v části, která potvrzuje výrok I. rozhodnutí Energetického regulačního úřadu ze dne 10. 9. 2018, čj. 00352-12/2018-ERU, nicotné. Rozhodnutí Energetického regulačního úřadu ze dne 10. 9. 2018, čj. 00352-12/2018-ERU je ve výroku I. nicotné.
- II. Ve zbytku se žaloba zamítá.

- III. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 1 500 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- IV. Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Předmětem přezkumu v projednávané věci je posouzení věcné příslušnosti žalovaného k rozhodování o návrhu na určení, že zúčastněná osoba není povinna zaplatit žalobci tzv. deaktivací poplatek.
2. Žalobce, jako držitel licence na obchod s plynem, uzavřel dne 28. 10. 2015 se zúčastněnou osobou smlouvu o sdružených službách dodávky plynu. Následně zúčastněná osoba dopisem ze dne 21. 1. 2016 oznámila žalobci, že chce závazek z uvedené smlouvy ukončit s odkazem na § 11a odst. 2 zákona č. 458/2000 Sb., energetický zákon. Žalobce v souvislosti s tím požadoval po zúčastněné osobě úhradu deaktivací poplatku ve výši 6 050 Kč. Zúčastněná osoba proto zahájila před žalovaným sporné správní řízení podle § 17 odst. 7 písm. e) bod 1 a 2 energetického zákona, v jehož rámci se domáhala vydání deklaratorního rozhodnutí, že (i) na základě jí učiněného právního jednání smluvní vztah zanikl dnem 15. 2. 2016, (ii) v souvislosti s ukončením závazku nevzniklo žalobci právo na úhradu deaktivací poplatku ve výši 6 050 Kč.
3. O tomto návrhu rozhodl žalovaný dne 10. 9. 2018 tak, že podle výroku I. nevzniklo žalobci právo na zaplacení peněžité částky (deaktivací poplatku) ve výši 6 050 Kč, a to z toho důvodu, že právo odstoupit od smlouvy bylo založeno přímo smlouvou samotnou. Výrokem II. žalovaný zamítl návrh v části, kde osoba zúčastněná požadovala deklarovat, že smluvní vztah mezi ní a žalobcem zanikl dnem 15. 2. 2016, to pouze proto, že podle žalovaného tento vztah ve skutečnosti zanikl ještě k dřívějšímu datu, než se domnívala navrhovatelka. Výrokem III. pak žalovaný nepřiznal zúčastněné osobě náhradu nákladů správního řízení, neboť byla se svým návrhem úspěšná jen zčásti (dále jen „rozhodnutí o poplatku“).
4. Rozklad žalobce proti rozhodnutí o poplatku zamítla Rada žalovaného rozhodnutím označeným v záhlaví (dále též „odvolací rozhodnutí“ nebo „napadené rozhodnutí“). Proti němu brojí žalobce u Krajského soudu v Brně žalobou podanou dne 20. 5. 2019.

II. Argumentace žalobce

5. Žalobce navrhuje zrušit pro nicotnost napadené rozhodnutí a rozhodnutí o poplatku. Namítá, že výrok I. rozhodnutí o poplatku (deaktivací poplatek) se týká otázky, ve které nebyla vůbec dána pravomoc žalovaného podle § 17 odst. 7 energetického zákona. K výroku II. rozhodnutí o poplatku žalobce konstatuje, že pravomoc žalovaného nezpochybňuje.
6. Podle § 17 odst. 7 písm. e) bod 1 energetického zákona rozhoduje žalovaný spory mezi zákazníkem a držitelem licence o splnění povinností ze smluv, jejichž předmětem je dodávka nebo distribuce elektřiny, plynu nebo tepelné energie. Podle žalovaného se tak musí jednat o spory, ve kterých spotřebitel tvrdí, že je druhá smluvní strana (držitel licence) povinna něco vykonat, neboť se k tomu zavázala ve smlouvě. Výsledkem takového řízení nutně musí být rozhodnutí ukládající splnění tvrzené povinnosti v určené

lhůtě. Na základě uvedeného ustanovení však nemůže být žalovaný příslušný rozhodovat na návrh spotřebitele o tom, že spotřebitel není povinen něco dělat nebo, že žalobce má vůči spotřebiteli na něco nárok nebo takový nárok nemá. Tento návrh totiž není návrhem na rozhodnutí sporu o splnění povinnosti ze smlouvy. Rozhodnutí o poplatku a napadené rozhodnutí žádným způsobem nevede k vymození určité povinnosti, pouze je negativním způsobem deklarováno, že zúčastněná osoba není k určitému jednání povinná. Projednávaná věc souvisí s otázkou věcné i procesní legitimace a logického postavení legitimovaného subjektu – věcně legitimován je ten, kdo je podle hmotného práva skutečně nositelem tvrzeného subjektivního práva (aktivní věcná legitimace) nebo tvrzené subjektivní povinnosti (pasivní věcná legitimace). Zúčastněná osoba tak podala právně nepřipustný návrh, neboť nebyla v řízení aktivně věcně legitimována. Žalobce to odůvodňuje tím, že nemůže být aktivně legitimován ten, komu podle hmotného práva nesvědčí určitý nárok a ani to v návrhu netvrdí – pouze tvrdí, že nemá vůči druhé straně subjektivní povinnost. V takovém případě by totiž byl paradoxně aktivně legitimován žalobce na základě svého subjektivního práva vůči zúčastněné osobě.

7. V související námitce žalobce namítá, že žalovaný dovodil svou příslušnost rozšiřujícím výkladem § 17 odst. 7 písm. e) bod 1 energetického zákona. Žalovaný totiž uvádí, že pokud podle uvedeného ustanovení rozhoduje na návrh zákazníka spory o splnění povinnosti, tak předmět sporu není omezen na povinnost držitele licence a lze dovodit výkladem, že předmětem sporu mohou být smluvní povinnosti obou smluvních stran. Žalobce je přesvědčen, že žalovaný nemůže dovozovat svou příslušnost na základě rozšiřujícího výkladu a odkazuje na usnesení zvláštního senátu sp. zn. Konf 108/2009 - 11, ze dne 13. 4. 2010. Podle posledně uvedeného usnesení nelze dovozovat pravomoc k rozhodování soukromoprávních věcí na základě rozšiřujícího výkladu kompetenčních ustanovení, neboť výluky z rozhodovací kompetence soudů ve prospěch správních orgánů je nutno vykládat restriktivně. V té souvislosti odkazuje žalobce na usnesení zvláštního senátu sp. zn. Konf 13/2016 - 20, ze dne 4. 12. 2017. Názor žalobce k pravomoci žalovaného potvrdil Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 21. 2. 2019, čj. 30 A 11/2018 - 98, kterým vyslovil nedostatek kompetence žalovaného v obdobné věci, o níž žalovaný rozhodl ve výroku I. rozhodnutí o poplatku a jež Rada žalovaného potvrdila napadeným rozhodnutím. Odkazuje také na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 3. 10. 2018, čj. 62 A 115/2016 - 83, ve kterém se zdejší soud zabýval otázkou sporů podle § 17 odst. 7 písm. e) bodu 1 energetického zákona. Uvedené rozsudky potvrzují názor žalobce k výkladu věcné příslušnosti žalovaného. Uzavírá, že závěry žalovaného ohledně existence jeho příslušnosti nemají oporu v zákoně, jsou svévolné a v rozporu s citovanými rozsudky Krajského soudu v Brně. Je na místě rozhodnutí o poplatku ve výroku I. prohlásit za nicotné. Napadené rozhodnutí pak trpí touž vadou, neboť rozhodnutí o poplatku potvrdilo, proto by mělo být prohlášeno nicotným celé.

III. Argumentace žalovaného

8. Žalovaný navrhuje podanou žalobou zamítnout. Rozhodnutí o poplatku a napadené rozhodnutí vydal žalovaný v rámci své věcné příslušnosti podle § 17 odst. 7 písm. e) energetického zákona. Upozorňuje, že věcná příslušnost bývá zpravidla vymezena souhrnem věcných otázek, o kterých přísluší správnímu orgánu rozhodovat (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 4. 2014, čj. 6 Ads 87/2013 – 131). Věcná příslušnost tak nebývá spojena s určením přípustného druhu návrhu, který lze na zahájení řízení podat. Ani § 141 správního řádu nevymezuje přípustné druhy návrhů. Veškeré

myslitelné druhy návrhů nevymezuje ani zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. Výslovná úprava žaloby na určení v § 80 občanského soudního řádu jistě neznamená, že v rámci občanského soudního řízení již nelze podat žalobu na plnění. Neexistence výslovné úpravy není na překážku. To, čeho se lze obecně v občanském soudním řízení domáhat, plyne dle žalovaného již z § 1 občanského soudního řádu. Obdobné závěry si žádá i sporné správní řízení podle § 141 správního řádu, které se klasickému občanskému soudnímu řízení podobá. Žalovaný poukazuje na § 9 správního řádu, podle kterého je správním řízením postup, jehož účelem je vydání rozhodnutí, jímž se v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má nebo nemá. Z § 141 správního řádu nevyplývá, že by v rámci sporu bylo možno projednávat toliko spory s petitum na splnění povinnosti. Mezi určovací žaloby patří i tzv. negativní určovací žaloba, kterou se má postavit najisto neexistence určitého práva, resp. povinnosti. V takových případech je žalobcem možný „dlužník“ a žalovaným možný „věřitel“ – žaloba je podávána v situacích, kdy údajný dlužník zůstává v nejistotě, zda povinnost je či není po právu. Právě takovou žalobu podala zúčastněná osoba.

9. Žalovaný se dále zabývá vztahem sporných řízení podle § 141 správního řádu a řízení o určení právního vztahu podle § 142 správního řádu. Konstatuje, že řízení podle § 17 odst. 7 písm. e) bod 1 energetického zákona nelze spojovat pouze s návrhem na plnění. Znění posledně uvedeného připomíná dikci § 80 písm. b) občanského soudního řádu, ve znění do 31. 12. 2013. Spor v sobě vždy nese existenci dvou různých názorů na jednu a tutéž věc. Je-li kompetencí žalovaného rozhodovat spory o splnění povinnosti ze smlouvy, může petit v rámci takto vymezené kompetence znít i na určení, že taková povinnost neexistuje. Argumentaci žalovaného podporuje i důvodová zpráva k zákonu č. 211/2011 Sb., kterým byla věcná příslušnost žalovaného do energetického zákona zavedena. Tato důvodová zpráva zmiňuje možnost rozhodovat o sporech o právu nebo povinnosti týkající se nedoplatek, čímž chtěl zákonodárce umožnit zákazníkům podávat návrh na určení neexistence povinnosti nedoplatek hradit. Dále žalovaný nesouhlasí s tím, že aplikací § 9 správního řádu dochází k rozšiřujícímu výkladu věcné příslušnosti žalovaného. Mezi § 9 správního řádu a § 17 odst. 7 písm. e) energetického zákona není vztah speciality. Pokud žalobce tvrdí, že věcnou příslušnost k rozhodování „určovacích“ sporů by musel zákonodárce výslovně stanovit, nemá pravdu – vychází totiž z nesprávného základního východiska, že ze správního řádu nevyplývají druhy přípustných návrhů, a proto je musel zvláště stanovit speciální zákon. Většinou je však věcná příslušnost navázána na určitou problematiku a nikoliv konkrétní žalobní typ. Závěrem žalovaný shrnuje, že rozsah jeho věcné příslušnosti ve vztahu k § 17 odst. 7 písm. e) energetického zákona je nutno posuzovat dle věcných otázek, o kterých je žalovaný příslušný rozhodovat. Otázka přípustnosti konkrétního petitu či druhu návrhu není otázkou rozsahu věcné příslušnosti. Žalovaný považuje za nelogické, pokud by zákonodárce svěřil v rámci určité věcné otázky do příslušnosti žalovaného pouze jeden druh návrhu, kdežto o jiných by měly rozhodovat soudy.

IV. Posouzení věci krajským soudem

10. Soud rozhodl ve věci samé bez jednání za podmínek § 76 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

11. Žaloba je důvodná.
12. Skutkový stav potřebný pro právní posouzení uvedl soud výše ve vymezení věci. Text sporného ustanovení § 17 odst. 7 písm. e) energetického zákona zní: „Energetický regulační úřad dále na návrh zákazníka v postavení spotřebitele odebírajícího elektřinu, plyn nebo tepelnou energii pro spotřebu v domácnosti nebo zákazníka, který je fyzickou osobou podnikající
1. spory mezi zákazníkem a držitelem licence o splnění povinností ze smluv, jejichž předmětem je dodávka nebo distribuce elektřiny, plynu nebo tepelné energie
2. o určení, zda právní vztah mezi zákazníkem a držitelem licence, jehož předmětem je dodávka nebo distribuce elektřiny, plynu nebo tepelné energie, vznikl, trvá nebo zanikl, a kdy se tak stalo.“
13. Žalobce přednesl jedinou námitku, a tou je nicotnost napadeného rozhodnutí a výroku I. rozhodnutí o poplatku. Vyslovení nicotnosti připadá v úvahu pouze u úkonů správních orgánů, které jsou rozhodnutími ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 10. 2013, čj. 4 As 113/2013 - 30). Judikatura správních soudů za vady způsobující nicotnost správního rozhodnutí označuje např. absolutní nedostatek pravomoci, absolutní nepřislusnost rozhodujícího správního orgánu aj. [viz např. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 5. 2008, sp. zn. 8 Afs 78/2006 - 74 (Sb. NSS 1629/2008)]. Nicotnost správního aktu vysloví soud pouze tehdy, jestliže akt trpí natolik intenzivními a zřejmými vadami, že po účastnících dotčeného právního vztahu nelze spravedlivě žádat, aby jej respektovali [rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2003, čj. 2 Afs 12/2003 - 216 (Sb. NSS 212/2004)].
14. Pro nyní řešenou věc je stěžejní, že předmětná otázka již byla v rozhodovací praxi krajského soudu vyřešena. Skutkově shodnou věcí se zdejší soud zabýval a rozsudkem ze dne 21. 2. 2019, čj. 30 A 11/2018 - 98 prohlásil nicotnost rozhodnutí žalovaného. Jednalo se přitom o spor mezi totožnými účastníky (žalobcem a žalovaným). I posuzovaná právní otázka byla zcela shodná – zda do pravomoci žalovaného podle § 17 odst. 7 písm. e) bod 1 energetického zákona spadá rozhodnutí o tom, že spotřebiteli nesvědčí povinnost hradit deaktivční poplatek. Žalovaný proti tomuto rozsudku podal kasační stížnost, o které rozhodl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 22. 4. 2021, čj. 9 As 97/2019 - 57 tak, že výše označený rozsudek krajského soudu potvrdil a souhlasil se závěry tam uvedenými. Není důvod, aby se soud jakkoliv odchýlil od dříve vysloveného právního názoru, který potvrdil Nejvyšší správní soud, neboť žalovaný prakticky celou nyní přednesenou argumentaci uplatnil i v dříve rozhodnuté věci. V této souvislosti nepovažuje soud za nutné veškerou právní argumentaci opakovat, neboť je podrobně uvedena v rozsudku čj. 30 A 11/2018 - 98 a v potvrzujícím rozsudku Nejvyššího správního soudu čj. 9 As 97/2019 - 57. V podrobnostech proto soud na uvedené rozsudky odkazuje a dále jen stručně zopakuje nosné myšlenky obou rozhodnutí.
15. Obecně jsou k rozhodování o věcech vyplývajících ze soukromoprávních vztahů povolány soudy (viz § 7 odst. 1 občanského soudního řádu). Pravomoc správního orgánu k rozhodování o uvedených věcech může být výjimečně založena výslovným ustanovením zákona. Tak je tomu v případě § 17 odst. 7 písm. a) až e) energetického zákona, který svěřuje žalovanému pravomoc k rozhodování některých sporů vyplývajících ze soukromoprávních vztahů. Jelikož však jde o výjimku z pravidla (z pravomoci obecných soudů), je nutno ji vykládat restriktivně (viz usnesení zvláštního

senátu ze dne 13. 4. 2010, čj. Konf 108/2009 - 11, č. 2275/2011 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2015, čj. Konf 26/2014 - 18, č. 3298/2015 Sb. NSS a ze dne 4. 12. 2017, čj. Konf 13/2016 - 20). Existují-li pochybnosti o tom, zda takovou výjimku zvláštní zákon skutečně stanoví, je třeba zvolit výklad upřednostňující obecnou rozhodovací pravomoc soudů (srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 13. 10. 2005, čj. Konf 99/2004 - 5, uveřejněné pod č. 1478/2008 Sb. NSS, ze dne 13. 4. 2010, čj. Konf 108/2009 - 11, ze dne 14. 7. 2015, čj. Konf 26/2014 - 18, nebo ze dne 4. 12. 2017, čj. Konf 13/2016 - 20).

16. Podle § 17 odst. 7 písm. e) bodu 1 energetického zákona rozhoduje žalovaný spory mezi zákazníkem a držitelem licence o splnění povinností ze smluv, jejichž předmětem je dodávka nebo distribuce elektřiny, plynu nebo tepelné energie. Žaloba na plnění podle uvedeného ustanovení má evidentně vést k tomu, že bude odpůrce (dodavatel) rozhodnutím povinován k určitému plnění vůči zákazníkovi. Musí se jednat o spory, ve kterých zákazník (spotřebitel) tvrdí, že držitel licence je povinen něco vykonat (splnit povinnost), neboť mu tato povinnost vyplývá ze smlouvy. Výsledkem je rozhodnutí ukládající povinnost (nebo zamítnutí návrhu), které může být exekucním titulem. Ostatně takto výše uvedené ustanovení Nejvyšší správní soud již dříve beze stop jakýchkoliv pochybností aplikoval (srov. rozsudek ze dne 24. 3. 2020, čj. 2 As 336/2018 - 31).
17. Žalovaný dospěl výkladem k tomu, že může-li rozhodovat ve sporech na plnění, může tím spíše v týchž věcech rozhodovat i deklaratorním výrokem o existenci či neexistenci subjektivních práv či povinností. Lze souhlasit se žalovaným, že kompetenční ustanovení běžně nebývají konstruována tak, že by věcnou příslušnost k rozhodování určitých sporů vymezovala vyjmenováním přípustných druhů návrhů. Argumentace žalovaného tak má svou logiku. Závěry žalovaného se však neuplatní vždy – opomíjí totiž, že jeho výklad se týká obecných kompetenčních ustanovení. V situaci, kdy jde o výklad ustanovení, které zakotvuje naopak výjimku (z obecného kompetenčního ustanovení v občanském soudním řádu) v oblasti rozhodování soukromoprávních sporů ve prospěch správního orgánu, se argumentace žalovaného nemůže uplatnit. Při výkladu takového ustanovení je nutno postupovat restriktivně, jak soud ozřejmil výše.
18. Při interpretaci § 17 odst. 7 písm. e) bodu 1 energetického zákona tak měl žalovaný vycházet striktně ze znění zákona. Uvedené ustanovení zcela jasně stanoví, o jakých soukromoprávních sporech může žalovaný rozhodovat a z jeho textu je zřejmé, že zákonodárce hodlal skutečně (ať již z jakýchkoliv důvodů) žalovanému svěřit pouze rozhodování o návrzích, jež jsou ekvivalentem žaloby na plnění, nikoliv již žaloby určovací (tato pravomoc zůstává obecným soudům). Pro rozšiřující výklad zde není z výše uvedených důvodů prostor. Ani § 17 odst. 7 písm. e) bod 2 energetického zákona nesvěřuje žalovanému pravomoc o řešení věci rozhodnout, neboť umožňuje deklaratorně rozhodovat o existenci samotného smluvního vztahu mezi spotřebitelem a dodavatelem, nikoliv však již o existenci či neexistenci jednotlivých práv a povinností, jež mají z tohoto vztahu pro jeho strany vyplývat.
19. Lze tak uzavřít, že z dikce § 17 odst. 7 písm. e) energetického zákona nelze dovodit pravomoc žalovaného rozhodovat spory o tom, zda subjektivní práva a povinnosti vyplývající ze závazkového vztahu vznikly, trvají nebo zanikly, resp. kdy se tak stalo, a odejmout tak soudům jejich obecnou rozhodovací pravomoc. K rozhodnutí o návrhu, v němž se zúčastněná osoba domáhala vydání rozhodnutí, že není povinna zaplatit žalobci tzv. deaktivční poplatek, je věcně příslušný soud v občanském soudním řízení. Námitka nicotnosti je tak důvodná.

20. Při prohlášení nicotnosti rozhodnutí o poplatku soud zvažoval, zda lze ponechat výroky II. a III. tohoto rozhodnutí v platnosti. Podle § 76 odst. 2 s. ř. s. „*týkají-li se důvody nicotnosti jen části rozhodnutí, soud vysloví nicotnou jen tuto část rozhodnutí, jestliže z povahy věci nevyplývá, že ji nelze oddělit od ostatních částí rozhodnutí*“. Žalovaný ve výroku II. rozhodnutí o poplatku zamítl návrh zúčastněné osoby na určení konce smluvního vztahu. O věcné příslušnosti k rozhodnutí o této otázce není mezi stranami sporu, jelikož přímo vyplývá ze znění § 17 odst. 7 písm. e) bod 2 energetického zákona. Žalobce proti uvedenému výroku v žalobě žádné jiné námitky nevznášel, ostatně není ani zřejmé, proč proti němu vůbec podával rozklad. Obdobná je situace i u výroku III. rozhodnutí o poplatku, jímž žalovaný nepřiznal zúčastněné osobě náhradu nákladů řízení. Nicotnou část tak v rozhodnutí o poplatku lze jednoznačně identifikovat a oddělit od zbytku rozhodnutí. Proto soud prohlásil pouze nicotnost výroku I. rozhodnutí o poplatku.
21. Pokud jde o napadené rozhodnutí, zvažoval soud zprvu prohlášení nicotnosti celého napadeného rozhodnutí, neboť Rada žalovaného zde jediným výrokiem rozhodla o rozkladu žalobce směřujícímu proti celému rozhodnutí o poplatku (jak už soud uvedl výše, žalobce svůj rozklad z nepřiliš jasných důvodů neomezil pouze na výrok I. rozhodnutí o poplatku). Po zralé úvaze nicméně soud dospěl k závěru, že by napadené rozhodnutí obsahuje jeden výrok, lze v něm i tak dostatečně identifikovat nicotnou část. Tomu nemůže bránit ani formální překážka spočívající v tom, že napadené rozhodnutí obsahuje pouze jeden výrok zamítající rozklad a potvrzující prvostupňové rozhodnutí. U odvolacích a rozkladových rozhodnutí je takový postup spíše pravidlem. Neoddělitelnost nicotné části rozhodnutí musí podle soudního řádu správního vyplývat z „povahy věci“. Jde tedy spíše o materiální než formální posouzení této otázky. Na jednu stranu může soud k závěru o nedělitelnosti dojít i u rozhodnutí, jehož výrok je formálně rozčleněn na více částí, avšak ty (formálně samostatné) výroky, jež nicotností stíženy nejsou, jsou věcně závislé na výroku nicotném. Na druhou stranu však může být i u rozhodnutí s výrokiem jediným možné nicotnou část rozhodnutí identifikovat a oddělit ji od části, jež nicotností stížena není. Právě tak je tomu i v nyní posuzované věci, kde je zřejmé, že rozkladové rozhodnutí potvrdilo tři formálně i věcně samostatné výroky rozhodnutí prvostupňového. Prohlášení nicotnosti celého napadeného rozhodnutí by způsobilo, že Rada žalovaného by musela o rozkladu žalobce znovu rozhodnout v rozsahu rozkladu do výroků II. a III. rozhodnutí o poplatku, aniž by však na nich či jejich odůvodnění byl důvod cokoliv měnit. Nynější soudní řízení na ně nemělo žádný vliv. Výsledek řízení o datu ukončení smluvního vztahu (kde měl žalovaný nepochybně pravomoc rozhodnout) není nijak závislý na existenci povinnosti zaplatit deaktivační poplatek (nanejvýš by tomu mohlo být naopak), a stejně tak míra neúspěchu osoby zúčastněné na řízení se vyslovením nicotnosti té části rozhodnutí, jež jí původně dávala za pravdu, jen prohloubila a nezavdává tak příčinu k revizi nákladového výroku rozhodnutí o poplatku. Nadto žalobce vůči těmto otázkám žádné žalobní námitky ani nesměřoval. Z důvodů procesní ekonomie se proto soud rozhodl prohlásit nicotnost napadeného rozhodnutí pouze v té části, ve které se dotýká sporné otázky - věcné příslušnosti k tomu, aby žalovaný deklaroval neexistenci povinnosti zaplatit deaktivační poplatek.

V. Závěr a náklady řízení

22. Na základě výše uvedených úvah shledal soud žalobu důvodnou, proto vyslovil nicotnost správních rozhodnutí obou stupňů (v částech, kterých se dotýkají důvodu nicotnosti) podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Jelikož bude žalovaný právním názorem krajského soudu vázán

(§ 78 odst. 5 s. ř. s.), shrnuje soud své závěry přehledně takto. Žalovaný nebyl věcně příslušný rozhodnout o návrhu spotřebitele, že ten není povinen hradit žalobci tzv. deaktivční poplatek. Takový spor není sporem o splnění povinností ze smluv ve smyslu § 17 odst. 7 písm. e) bod 1 energetického zákona a k jeho vyřešení je příslušný obecný soud. Ve zbytku rozhodnutí žalovaného obstálo, proto nadále zůstává pravomocně zamítnuta žádost osoby zúčastněné o deklaraci toho, že smluvní vztah mezi ní a žalobcem zanikl dnem 15. 2. 2016.

23. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Strana žalující měla ve věci částečný úspěch, proto má vůči straně žalované právo na náhradu části nákladů, které v řízení před soudem účelně vynaložila. Soud v této souvislosti musel zvažovat rozdílné názory komentářové literatury na řešení této situace. Podle některých zdrojů je třeba v takovém případě odečíst od míry úspěchu žalobce míru jeho neúspěchu (srov. Šuránek, P. in: Jemelka, L. a kol. *Soudní řád správní. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, komentář k § 60, bod 11; dále srov. Kocourek, T. in: Kühn, Z. a kol. *Soudní řád správní. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, komentář k § 60, bod 8). Naproti tomu jiní autoři dovozují, že jakékoliv „krácení“ míry úspěchu žalobce není namístě s ohledem na to, že správním orgánům se náklady řízení v řízeních před správními soudy pravidelně nepřiznávají (srov. Jirásek, J., in: Blažek, T. a kol. *Soudní řád správní – online komentář*. 3. aktualizace. Praha: C. H. Beck, 2014, komentář k § 60, část B. Částečný úspěch). Nyní rozhodující senát se již dříve přiklonil k druhému uvedenému názoru. Aktuální judikatura Nejvyššího správního soudu skutečně v drtivé většině případů brání správním soudům v tom, aby přiznávaly úspěšným správním orgánům náhradu nákladů řízení, neboť tyto náklady zpravidla nepřesahují rámec jejich běžné úřední činnosti (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 31. 3. 2015, čj. 7 Afs 11/2014 - 47, č. 3228/2015 Sb. NSS). Za těchto okolností podle krajského soudu nedává smysl poměřovat vzájemně míru úspěchu žalobce a žalovaného (je-li jím správní orgán), neboť důvodem pro případné krácení výše náhrady by bylo právě jen přiznání částečné náhrady nákladů řízení druhé straně sporu, k čemuž nemůže ve správním soudnictví za současné konstelace dojít. Proto zcela postačí přiznat náhradu nákladů v takové výši, jaká odpovídá míře úspěchu žalobce.
24. Míru úspěchu vyjádřil soud následovně. Žalobce podal rozklad proti třem výrokům rozhodnutí o poplatku. Žádá tak o prohlášení nicotnosti napadeného rozhodnutí v rozsahu, ve kterém se potvrzují celkem tři výroky. Soud však shledal důvody pro prohlášení nicotnosti napadeného rozhodnutí pouze v části, která se týká potvrzení výroku I. (tedy jednoho výroku). Soud vzal nicméně v úvahu, že dva z napadených výroků byly věcné, zatímco třetí byl na nich závislý výrok nákladový. Z hlediska věcného měl tedy žalobce úspěch z poloviny, tj. 50 %. Náklady řízení spočívají toliko v zaplaceném soudním poplatku za žalobu ve výši 3 000 Kč. Žalobce nebyl v řízení před soudem zastoupen. Celkem tak má strana žalovaná uhradit straně žalující částku 1 500 Kč. K tomu jí soud stanovil přiměřenou lhůtu.
25. O nákladech osoby zúčastněné na řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 5 s. ř. s., podle něhož má zúčastněná osoba právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. V tomto řízení žádná povinnost zúčastněné osobě uložena nebyla.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních právních předpisů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 19. 5. 2021

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu